

Отримано: 9 листопада 2013 р.

Прорецензовано: 2 грудня 2013 р.

Прийнято до друку: 20 грудня 2013 р.

Стадницький Ю. І., Дзяна О. С. Місце сегментів «budget» та «economy» у готельному бізнесі України / Ю. І. Стадницький, О. С. Дзяна // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: збірник наукових праць / ред. кол. : І. Д. Пасічник, О. І. Дем'янчук. – Острогор: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. – Випуск 24. – С. 71–74.

УДК 911.3

JEL Classification: M11

Юрій Іванович Стадницький,

*доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту,*

Оксана Сергіївна Дзяна,

*кандидат педагогічних наук, декан факультету управління та підприємництва
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту*

МІСЦЕ СЕГМЕНТІВ «BUDGET» ТА «EKONOMY» У ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

Проаналізовано недоліки в готельному обслуговуванні туристів після проведення чемпіонату з футболу «Євро-2012», встановлено залежність туристичної привабливості України від цінової політики підприємств готельного бізнесу.

Ключові слова: сфера послуг, готельний бізнес, готель, хостел, Лухур-сегмент, онлайн-бронювання.

Юрий Иванович Стадницкий,

*доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой гостинично-ресторанного дела
Хмельницкого кооперативного торгово-экономического института,*

Оксана Сергеевна Дзяна,

*кандидат педагогических наук, декан факультета управления и предпринимательства
Хмельницкого кооперативного торгово-экономического института*

МЕСТО СЕГМЕНТОВ «BUDGET» И «EKONOMY» В ГОСТИНИЧНОМ БИЗНЕСЕ УКРАИНЫ

Проанализированы недостатки в гостиничном обслуживании туристов во время проведения чемпионата по футболу «Евро-2012», установлена зависимость туристической привлекательности Украины от ценовой политики предприятий гостиничного бизнеса.

Ключевые слова: сфера услуг, гостиничный бизнес, отель, хостел, Лухур-сегмент, онлайн-бронирования.

Yurii Ivanovych Stadnytskyi,

*PhD in Economics, Professor, Head of Department of Hotel and Restaurant Business
of Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economics Institute,*

Oksana Serhiivna Dziana,

*PhD in Pedagogics, Dean of the Faculty of Management and Business
of Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economics Institute*

ROLE OF SEGMENTS «BUDGET» AND «EKONOMY» IN THE UKRAINE HOTEL BUSINESS

Shortcomings in hotel service of tourists on realization of football championship «Euro 2012» were analysed, the dependence of tourist attractiveness of Ukraine on price politics of hotel business enterprises was determined.

Keywords: service business, hotel business, hotel, hostel, Luxur-segment, on-line-reserving.

Постановка проблеми. Останні десятиріччя стали часом стрімкого розвитку сектора сфери обслуговування, що охоплює широке поле діяльності: від торгівлі та транспорту до фінансування, страхування і посередництва дуже різних спектрів. У широкому розумінні до цієї сфери належать: готелі й ресторани, пральні й перукарні, навчальні та спортивні заклади, туристичні фірми, радіо- і телестанції, консультаційні фірми, медичні установи, музеї, театри й кінотеатри тощо.

Прискорена динаміка виробництва послуг у більшості країн світу визначається насамперед збільшенням обсягів їх проміжного й кінцевого споживання. На початку 2010 р. у світовій економіці про-

стежувалося постійне зростання частки сфери послуг у сукупному ВВП, що нині становить більш 70% від його загального обсягу та значно перевищує частку сфери виробництва товарів. Це співвідношення є характерним як для економічно розвинених, так і для країн, що розвиваються, де значення цього показника сягають відповідно 73 і 65%.

Усі розвинуті й низка країн, що розвиваються, протягом останніх десятиліть переорієнтували структуру економіки від виробництва товарів на виробництво послуг. Саме послуги є джерелом довгострокового економічного зростання країн, що розвиваються, причому важливішим, ніж промисловість.

В Україні сектор послуг забезпечив понад половину загальних темпів зростання ВВП України в 2011 р., або близько 2,9 % із загальним зростанням у 4,2% [4].

Вагоме місце у розвитку сфери послуг займає розвиток готельного господарства, що сьогодні набув стрімких темпів.

Однією з передумов розробки обґрунтованої маркетингової політики готельного бізнесу в державі є виявлення тенденцій, що простежуються на ринку. Аналіз розвитку готельного господарства України за останні роки дозволяє виділити принаймні два періоди, в межах яких тенденції виявилися протилежними. Донедавна, а саме до проведення чемпіонату з футболу, вважалося, що в Україні не вистачає закладів готельного господарства з високим рівнем сервісу (відповідно готелі категорії 4-5*), але підбиття підсумків за Євро-2012 доводять абсолютно протилежне.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню тенденцій та перспектив розвитку готельного господарства України приділяється в наш час значна увага. Так, С. П. Грабовенська здійснювала дослідження на тему: «Економічний аналіз готельного господарства та динаміка туристичних потоків в Україні». Л. С. Абрамова та Е. І. Михайлова розглядали проблеми конкурентоздатності готельного господарства в Україні. Готельні ланцюги: стан і перспективи розвитку аналізував М. О. Білан. Г. П. Вітавська та В. М. Тупкало розглядають проблеми й тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні, пропонують шляхи удосконалення системи управління готельним комплексом на базі стратегії розширення бізнесу. Ю. Я. Опанащук аналізує сучасні проблеми розвитку готельного господарства України, вирішення яких дасть йому змогу стати провідним чинником стимулювання туризму. Отже, у роботах вітчизняних вчених досліджуються важливі теоретичні і практичні аспекти розвитку готельного господарства України, разом з тим потрібно зазначити, що сучасні тенденції та перспективи розвитку готельної індустрії України розглядаються фрагментарно.

Метою та завданнями дослідження є аналіз діяльності готельного бізнесу в Україні на сучасному етапі та дослідження основних тенденцій розвитку готельної індустрії України.

Готельне господарство є головним чинником і основною складовою туристичної інфраструктури, відіграє провідну роль у презентації вітчизняного туристичного продукту на світовому ринку туристичних послуг. Ця сфера в комплексі туристичних послуг світового господарства розвивається швидкими темпами і в перспективі, згідно з прогнозами відомих профільних організацій, може стати найбільш важливим сектором туристичної діяльності.

Стан розвитку готельного бізнесу впливає на розвиток індустрії туризму загалом, створення туристичних послуг, інші ключові сегменти економіки – транспорт, будівництво, зв'язок, торгівлю та ін. Таким чином, створення високоефективного готельного господарства відіграє важливе значення як один із пріоритетних напрямів структурної перебудови економіки України.

Головним чинником впливу на готельний ринок стало проведення Євро-2012. Саме йому ми зобов'язані рекордним обсягам нових пропозицій: 20 нових готелів категорій 2-5* із загальним номерним фондом у 2 303 номери, які відкрилися протягом 2012 року.

Але очікуваного прибутку готельєри не отримали. Готелі були заповнені лише в дні матчів, а загалом їхня завантаженість становила лише 50-60% (порівняно з попереднім роком в цей самий період 70-80%).

Причини цього явища керівник консалтингу та аналітики відділу послуг у сфері нерухомості підприємства «Ернест енд Янг» Марина Крестиніна вбачає у таких чинниках:

- негативний імідж країни;
- зниження ділової активності під час проведення чемпіонату (традиційно 70% відвідувачів – бізнес-туристи);
- недостатньо розвинута туристична інфраструктура Києва та України;
- невідповідність структури пропозицій цільовій аудиторії чемпіонату (середньостатистичні європейські фанати): значна кількість готельних номерів високого класу та недостатня кількість пропозицій в економсегменті (готелі 2* та хостели) [3].

Зважаючи на проблеми, які виникли під час проведення чемпіонату саме у готельному господарстві, варто виділити такі чинники, як:

- економічна криза;
- недоліки в роботі фінансово-банківської системи;
- обмежена платоспроможність населення;
- недосконала податкова система. Можна дійти висновків, що важливим заходом, спрямованим на розвиток внутрішнього та в'їзного туризму, є створення мережі засобів розміщення, які б за невисоку ціну забезпечили можливість проживання для молоді, школярів та іноземних туристів під час мандрівок історичними і рекреаційними центрами України. Задля цього світова практика та об'єктивна необхідність пропонують скористатися прогресивним досвідом зарубіжних країн у сфері функціонування популярних і відносно недорогих закладів для подорожніх – хостелів (молодіжних готелів).

Більше ніж у 60 країнах світу сьогодні діє понад 4,5 млн хостелів. Щороку їх послугами користуються близько 35 млн мандрівників, причому їх кількість з року в рік збільшується.

У загальному розумінні хостел – молодіжний готель, головною відмінністю якого є: економічність проживання та демократичність атмосфери. У законодавстві України (ДСТУ №4527) вказано, хостел – молодіжний готель, в якому номери розміщені за коридорною або блочною системою, що має умови для самостійного приготування їжі та санітарно-технічні зручності на поверсі або в блоці; може організувати харчування в закладах громадського харчування.

Хостели – не нове поняття в Україні, однак активного розвитку вони набули саме напередодні проведення чемпіонату.

Відносна легкість входження на готельний ринок приваблює тих, хто може переобладнати відповідні приміщення при невеликих капіталовкладеннях у «спальні місця».

Оскільки в 2013 році обов'язкова державна сертифікація з безпеки була скасована, єдиною необхідною умовою при відкритті хостела є реєстрація фізичної або юридичної особи – підприємця в податковій системі та сплата податків. Тобто законодавчо-правова база в регулюванні діяльності молодіжних готелів в Україні не відповідає вимогам сьогодення, немає інструкцій та інших нормативних документів, які були б логічно взаємопов'язані і не суперечили один одному.

Висновки. Сьогодні в Україні хостели розвинуті на дуже низькому рівні, особливо в порівнянні з іншими державами. Згідно з останніми даними, зареєстровано близько 180 хостелів, які пройшли сертифікацію.

Як стверджує керівник правління та регіональний директор Erste Group Immorent Ukraine Михайло Меркулов, готелі середньої та бюджетної цінової категорії (до яких належать і хостели) залишаються одним із найпривабливіших сегментів нерухомості. Ринок такого сектора наповнюється дуже повільно; якісних об'єктів, як і раніше, недостатньо. У цілому можна стверджувати, що потенціал в цьому сегменті далеко не реалізований [3, с. 11].

За даними аналітиків, ті з інвесторів, хто вчасно скористається ситуацією і буде більш активним, ніж конкуренти, в найближчі 2–3 роки опиняться «на коні».

Деякі готелі вчасно зреагували на ситуацію і переобладнали номери, що мають незручне місце розташування (перші та останні поверхи, непривабливий краєвид з вікна, «шумна» вулиця тощо) під хостели. Ціновий діапазон місця у таких номерах коливається від 75 до 150 грн.

Ще одним чинником, що гальмує розвиток хостелів, є система онлайн-бронювання, у якій повністю відсутня інформація про цей сегмент готельного господарства. Тому закордонні відвідувачі не можуть забронювати собі номер та бути впевненими у швидкому поселенні після прибуття, що є дуже важливим чинником, адже завдяки Євро-2012 Україна змогла покращити свою туристичну привабливість, піднявшись на дев'ять позицій у відповідному рейтингу Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ). Наша країна посіла 76 позицію серед 140 країн світу в рейтингу туристичної привабливості, випередивши Албанію (77 позиція), але поступилася Македонії (75 позиція). ВЕФ оцінювала туристичну привабливість за такими критеріями:

- природні ресурси;
- культурні ресурси;
- пріоритетність туризму;
- безпечність;
- здоров'я та гігієна;
- транспортна та туристична інфраструктура;
- цінова конкурентоздатність тощо [2, с.12].

До речі, з усіх перерахованих критеріїв найбільше здивування у футбольних фанатів викликала цінова політика готельних послуг. Деяким вболівальникам, які не погоджувалися з низьким рівнем сервісу

(хостели та готелі категорії 2-3*), дешевше було щодня прилітати та повертатися назад, ніж проживати в готельних номерах. Деякі напинали намети посеред міста, дехто приїжджав з кемпінгами, в той час, як готелі Luxur-сегменту були заповнені на 50–60%.

Проте варто зазначити, що найпопулярніший у світі журнал про подорожі – «National Geographic Traveler» – відвів Україні перше місце в рейтингу, підкреслюючи неперевершеність Криму. Згідно з інформацією порталу Trip Advisor – відомого у світі сайту для подорожуючих – Київ посів 1-ше місце в Європі і 3-ге – у світі в рейтинговому списку «must see» (потрібно побачити) [2, с. 12].

Саме тому в розвитку готельного господарства України велику увагу потрібно приділити секторам «budget» та «есопоту», адже від цього чинника безпосередньо залежать туристична привабливість країни, можливість створення робочих місць, надходження в державний бюджет.

Література:

1. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів.
2. ДСТУ 4527:2006 Національний стандарт України. Послуги туристичні, засоби розміщення.
3. Бойко М. Г. Організація готельного господарства : підручник / М. Г. Бойко, Л. М. Гопкало. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 448 с
4. Готелі та інші місця для тимчасового проживання : статистичний бюлетень. – К. : Державний комітет статистики України, 2007.
5. Григоренко Ю. Битва за «бюджетного» туриста / Юрий Григоренко // Академия гостеприимства. – № 2. – 2013. – С. 10–20.
6. Сорокина А. В. Организация обслуживания в гостиницах и туристских комплексах : учеб. пособие / А. В. Сорокина. – М. : Альфа-М; ИНФРА-М, 2006. – 304 с.
7. Украина все более привлекательна для международных гостиничных сетей // Академия гостеприимства. – № 1 (13). – 2013. – ООО «Пресс Альянс» – С. 10–18.
8. Український центр економічних і політичних досліджень ім. Олександра Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uceps.com.ua>.